

Zoeken naar trots en passie

Nederland moet wereldkampioen worden en de juiste sporten kiezen om te excelleren. Duurzaamheid bijvoorbeeld. En de accountant moet zijn beroepstrots en passie hervinden. Aldus enkele kerngeluiden tijdens de eerste Accountantsdag van de NBA.

TEKST LEX VAN ALMELO | BEELD MARJA BROUWER

Tijdens de *warming up* van de dag houdt dagvoorzitter Peter van Ingen een jonge accountant met een eigentijdse coupe de microfoon onder de neus. Ja, zegt de geïnterviewde desgevraagd, ik ben een moderne accountant. Waarom? Omdat ik 'geen suf imago' heb en 'minder saai' ben. Enigszins geschrokken van zijn vermetelheid besluit de jonge professional: 'Ik ben gewoon basic.' Typeren deze uitspraken de zoektocht naar de toekomst van de accountant? En ligt die toekomst in de eenvoud van weleer?

DE KOK PREEKT PASSIE

In verband met de actualiteit opende de dag met een podiumdiscussie over de huidige roep om hervormingen in het accountantsberoep. Pieter de Kok (Coney), voorman van de hervormingsbeweging van 'tuitterende accountants' (Tuacc): "Wij willen de beroepstrots en passie terug in het beroep. Wij willen uitgaan van de eigen, innovatieve kracht." De beroepsgroep moet volgens hem nagaan wat zij

over twintig tot dertig jaar zou moeten doen en wat er voor nodig is om dat te bereiken.

Voorzitter Pieter Jongstra van Ernst & Young Accountants: "Ik onderschrijf dit van harte." Maar omdat nog geen enkele big four-accountant zich bij de hervormers heeft aangesloten, reageert De Kok: "Ik denk dat de big four veel meer moeten doen aan die passie. Het is nu echt tijd om in een hele kleine setting met specifieke onderwerpen aan de gang te gaan. Stel dat de wettelijke controleplicht morgen wordt opgeheven - hoeveel bedrijven nemen dan nog een controlerend accountant? Hoe goed zijn we? Wie belt ons op en zegt: wij doen het vrijwillig?"

HANS HOOGERVORST: 'REGELS MOETEN EENVOUDIG BLIJVEN. ZIJ MOETEN OOK DOOR MIJ KUNNEN WORDEN BEGREPEN.'

PANELDISCUSSIES

Onder leiding van **PETER VAN INGEN** werd 's ochtends gedebatteerd over wat Nederland volgens Nederlandse ceo's moet doen. Deelnemers aan het debat: Peter Bakker (ceo TNT), Marlies van Wijhe (algemeen directeur Wijzonol en Zakenvrouw van het jaar 2010), Dirk Duijzer (directeur Agri & Food bij Rabobank) en Ruud Dekkers (PwC, voorzitter NIVRA).

Deelnemers aan de **slotdiscussie** over de voorwaarden voor Nederlands economisch succes waren Loek Hermans (voorzitter MKB Nederland), Bas Jacobs (hoogleraar economie en openbare financiën EUR) en Roger Dassen (bestuursvoorzitter Deloitte Nederland hoogleraar VU en UM).

RUUD DEKKERS: 'ALS JE NIET STREEFT, BEREIK JE NOOIT IETS.'

SP-kamerlid Ewoud Irrgang vindt de beweging “een typische actiegroep anno 2010: een tikkeltje braaf”. Hij waarschuwde De Kok en zijn maats: “Vandaag word je natuurlijk doodgeknuffeld. Maar laat je niet te snel inkapselen.”

PLAN VAN AANPAK

De Kok zegt desgevraagd dat hij pas voorzitter van het NIVRA wil worden als er een “breed gedragen” alternatief plan van aanpak is. Op dit moment heeft Tuacc dertig concepthervormingspunten, waarvan Irrgang niet onder de indruk is. Van het Plan van Aanpak van het NIVRA ook niet trouwens. “Ik blijf mij afvragen: is dit het nou? En ik blijf het vreemd vinden dat accountants zowel advies geven als controles doen.”

’s Middags lichten twee medewerkers van de Autoriteit Financiële Markten tijdens één van de deelsessies hun zorgen toe over het geconstateerde gebrek aan “professioneel kritische instelling” van de accountant.

“De kwaliteit van de accountantscontrole moet fundamenteel beter” en ook de kwaliteitsbeoordeling heeft verbetering. Volgens de AFM is daarvoor “een fundamentele gedragsverandering” nodig. Want de uitkomsten van het recente AFM-onderzoek onder de big four staan niet op zichzelf. Uit eerdere onderzoeken kwamen dezelfde gebreken naar voren.

Oud-voorzitter Martin van Roekel van BDO Nederland ziet graag dat de AFM let op “prijzdumping”, dat volgens hem en toezichthouders in het buitenland een bron van veel kwaad is. Als bij een aanbesteding “één van de partijen meer dan dertig procent lager zit dan andere aanbieders” zou de toezichthouder volgens Van Roekel moeten ingrijpen. Maar de AFM wil hooguit ingrijpen als de prijzenslag leidt tot ondermaatse controle.

ORANJEGEVOEL

Ondanks de aandacht voor de hervormingswensen van de twitterende accountants gaat het op de Accountantsdag vooral over de toekomst van Nederland, onder het motto *Uitdagende markt: Van crisistijd naar een nieuwe Gouden Eeuw?* Onder deze titel heeft de NBA haar eerste uitgave het licht doen zien. NIVRA-voorzitter Ruud Dekkers presenteert het boekwerk, waarin enkele exponenten van de Nederlandse economie aangeven hoe het verder moet.

TNT-ceo Peter Bakker is één van die exponenten. Als *keynote speaker* op de Accountantsdag zegt hij dat Nederland wereldkampioen moet willen worden. Het land zit “vol chagrijnige discussies”, totdat we de WK-finale naderen. Dan is iedereen enthousiast, heerst overal het oranjegevoel en willen we allemaal kampioen worden.

Economisch gezien is Nederland volgens Bakker al kampioen op het gebied van watermanagement en

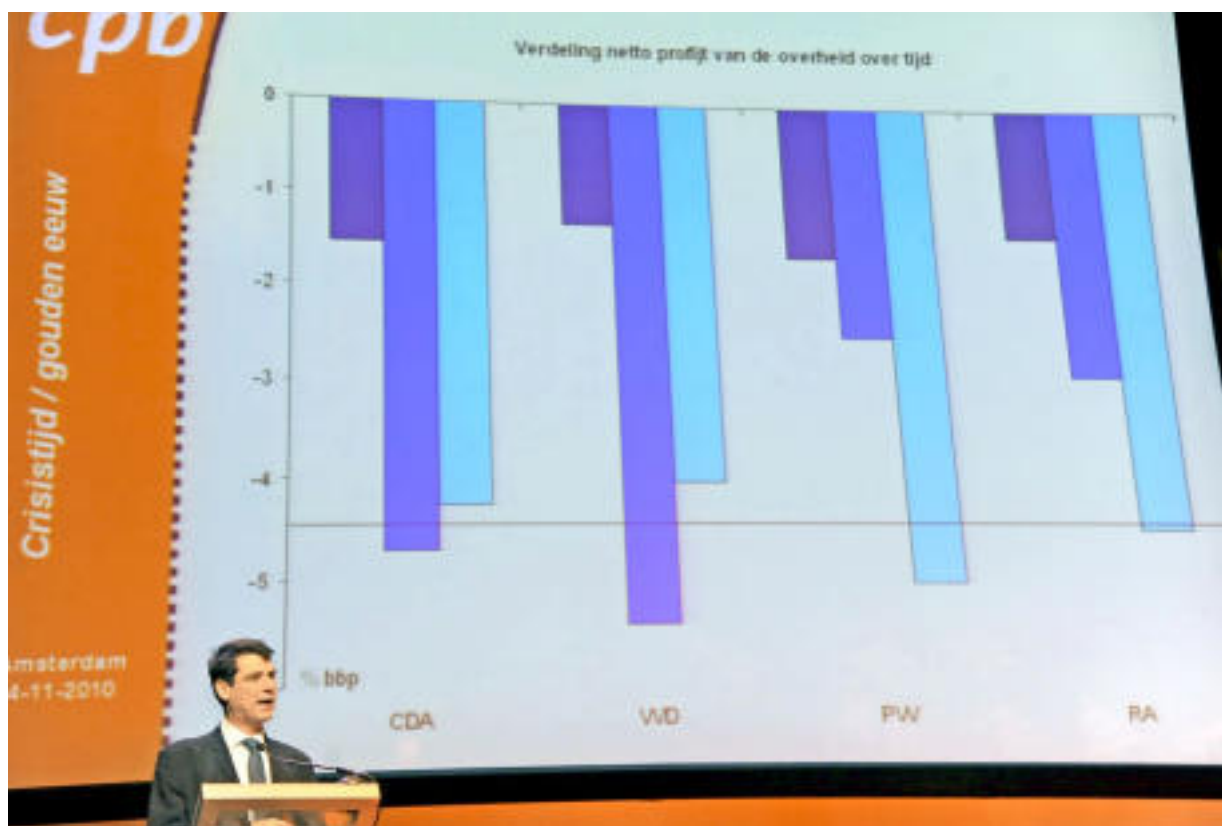
PETER BAKKER: 'DUURZAAMHEID MOET GEEN MARKETINGVEHIKEL ZIJN.'

DE GOUDEN EEUW: EEN GOED VOORBEELD?

Uitdagende markt: Van crisistijd naar een nieuwe Gouden Eeuw? was het thema van de Accountantsdag 2010. Maar moeten we wel streven naar een nieuwe Gouden Eeuw? Oud-LTO-bestuurder en Rabobankdirecteur Dirk Duijzer heeft daar zijn twijfels bij. “Gelukkig leven we niet in de Gouden Eeuw. Want toen was men vooral bezig te stoppen met de winstgevende activiteiten en te cashen.”

Maar historisch-letterkundige Herman Pleij legt de nadruk op de successen van deze periode. Daarin vonden de Nederlanders het *partageren* uit: in plaats van in je eentje één schip naar de wingewesten sturen met het risico dat de hele opbrengst zinkt of wordt geroofd, rust je met zijn tien tien schepen uit en krijgt ieder een tiende van de winst. Om het - gespreide - risico op zinken of roof te dekken, werd een verzekering uitgevonden.

Download presentaties via www.accountancy.nl.

COEN TEULINGS: 'ALS WIJ DE JONGERE GENERATIES DE LASTEN LATEN DRAGEN, MOETEN ZIJ OOK PROFITEREN VAN LATERE MEEVALLERS.'

tuinbouw. “En dat zouden wij ook kunnen worden op het gebied van duurzaamheid. Maar dan moet de regering daarin wel meer investeren dan de 3,2 miljoen euro die Economische Zaken er nu voor uittrekt. TNT geeft er per jaar al het dubbele aan uit.”

Volgens Bakker moet de wetgever voorschrijven dat ondernemingen zich in het jaarverslag verantwoorden voor hun duurzaamheidsbeleid en eisen stellen aan de manier waarop zij dat doen. “Het is nu vrijblijvend en divers. Het moet geen marketingvehikel zijn.”

Ook moet Nederland durven investeren in toponderwijs en toponderzoek en daarvoor keuzes durven maken. Scheidend MKB-Nederland-voorzitter Loek Hermans vindt het niveau van sommige hbo-studies “ondraaglijk licht”. Peter Bakker en Ruud Dekkers willen de ambities voor toponderwijs en toponderzoek hoog stellen. Dekkers: “Als je niet streeft, bereik je nooit iets. Wat wordt het nieuwe aanvalsplan?”

PENSIOENPROBLEMEN

Maar al te veel nadruk op toponderwijs is riskant, vinden historisch-letterkundige Herman Pleij en Rabobankdirecteur Dirk Duijzer. Duijzer vreest voor uitval van leerlingen als wij vergeten dat “meer dan de helft van de Nederlandse leerlingen op het vmbo zit”. En Pleij vreest dat de keuze voor toponderwijs ten koste gaat van de middenmoot, dus van de creativiteit. “Houdt zoveel mogelijk mensen in de race en laat mensen zo veel

mogelijk meepraten. Dat meepraten in het poldermodel bevordert creativiteit en innovatie. En inventiviteit is buitengewoon belangrijk voor Nederland.”

Inventiviteit zal nodig zijn om de problemen op te lossen in het onderwijs, de zorg en de pensioenen. Zo gaat de komende vier jaar zeventig procent van de leraren met pensioen. Hoe los je dat op?

Coen Teulings, directeur Centraal Planbureau en hoogleraar economie, bespreekt in zijn *keynote speech* de problemen om de pensioenen betaalbaar te houden. De dekkingsgraad bij de pensioenfondsen is sinds 2007 gedaald van 140 naar 97 procent. Dat komt vooral door de daling van de rente en in mindere mate door de daling van de aandelenkoersen en de stijging van de levensverwachting. Om mee te groeien met de inflatie en de prijsontwikkelingen is een dekkingsgraad van 140 procent nodig. De herstelopties zijn volgens Teulings: premies verhogen, indexatie en de pensioengerechtigde leeftijd verhogen. Dat laatste gaat ten koste van de jongere generaties. Een ‘indexatiestafel’ en premieverhoging verdelen de pijn volgens Teulings zo veel mogelijk over de verschillende leeftijdscohorten. “Als wij de jongere generaties de lasten laten dragen, moeten zij ook profiteren van latere meevallers.”

PRÉCAIRE BALANS

Ruud Dekkers pleit tegen nieuwe regels en wil de bestaande regels effectiever benutten. Volgens Loek

BAS JACOBS: 'REGELS ZIJN NODIG. MAAR ALS JE ALLES REGELT, HOL JE HET MAATSCHAPPELIJK VERTROUWEN UIT.'

DIANA CLEMENT: 'DE KANTOREN MOETEN MEER HAAST MAKEN MET TRANSPARANTIE. IK DENK DAT DAT HOORT BIJ HET BEROEP.'

Hermans moet de wetgever geen honderd procent perfecte regels willen, maar in de regels vastleggen wat zij wil bereiken.

Hoogleraar openbare financiën Bas Jacobs: "De Londense City is een regelvrije zone. Daar is een complete vuurwerkfabriek met financiële producten ontloft. Regels zijn nodig. De maatschappij roept ook om meer regels. Maar als je alles regelt, hol je het maatschappelijk vertrouwen uit. En vertrouwen is de smeerolie van de economie. Je kunt niet alles in regels vastleggen." Je moet dus de "précaire balans" vinden tussen toezicht en ondernemingsvrijheid.

AFM-voorzitter Hans Hoogervorst heeft zich in Europees verband beijverd voor simpele verslaggevingsregels. En dat zal hij ook doen als hij straks voorzitter is van de International Accounting Standards Board. "Regels moeten eenvoudig blijven. Zij moeten ook door mij kunnen worden begrepen. En als regels niet goed genoeg zijn, worden ze ontweken."

Roger Dassen (Deloitte, hoogleraar accountantscontrole): "Onder invloed van de Verenigde Staten zijn de nieuwe verslaggevingsregels al meer gedetailleerd geworden. Hoogervorst zal zijn doelstellingen niet halen. Dat staat voor mij vast."

Hoogervorst zucht en geeft toe dat de regels in het convergentieprogramma - waarin de IFRS en de US GAAP naar elkaar toe moeten groeien - meer complexiteit hebben gekregen. "Maar mij is het ontzettend veel waard dat de Amerikanen meedoen aan het programma."

TRANSPARANTIE

Accountants zouden in de toekomst meer zachte informatie moeten ontsluiten, vindt Loek Hermans. Mkb-ondernemingen willen weten met wie zij zaken doen. En informatie over de governance en de relaties in de top kan ontzettend belangrijk zijn voor de toezichthouder. Hans Hoogervorst zegt dat de AFM de governance na het DSB-debacle beter gaat volgen en systematisch gaat vastleggen.

Roger Dassen onderstreept dat accountants meer inzicht moeten geven in de risico's en daarover in discussie moeten gaan met de commissarissen. Maar volgens Auke de Bos (Ernst & Young) blijkt uit een deelsessie hierover dat de communicatie met com-

DEELSESSIES

- **Maatschappelijk verantwoord ondernemen: de accountant en duurzaamheid in het mkb** Steeds meer klanten willen weten of producten en diensten wel duurzaam tot stand komen. Bij overheidsaanbestedingen is duurzaamheid ook een belangrijk criterium. Discussie over de rol die de accountant als mkb-adviseur kan spelen.
- **De AFM en de kwaliteit van accountantscontrole** Het AFM kwam in september met een kritisch rapport over de kwaliteit van de accountantscontrole van de big four. De kleinere accountantskantoren volgen in december. Wat moet volgens de toezichthouder beter?
- **Kennis delen: een publieke management letter voor de zorgsector** In de zomer van 2010 presenteerden NIVRA en NOvAA de eerste publieke management letter over de verzekeringsbranche. In deze deelsessie is de tweede publieke management letter, over de belangrijkste risico's binnen de gezondheidszorg, gepresenteerd.
- **Nieuwe vragen voor de accountant, ook bij beloningsdiscussies** Steeds vaker vragen organisaties de accountant zich uit te spreken over wat een gepaste beloning voor de ondernemingsleiding is. Hoe moet de accountant daarover een oordeel geven?
- **Leiding geven aan jonge professionals** In deze deelsessie van de young professionals sprak een expert op het gebied van coaching en leiderschap over hoe je succesvol leiding kunt geven aan jonge accountants en hoe deze zich kunnen laten horen binnen hun organisatie.
- **Het Nieuwe Werken: wat betekent dat voor accountants?** Hoe kun je de vrijheid aan van werken op je eigen tijd en plaats? Hoe kun je met ict de arbeidsproductiviteit verbeteren? Document sharing is wel gemakkelijk, maar is het ook veilig?
- **Communicatie voor externe accountants en het brengen van slecht nieuws** De externe accountants moeten beter communiceren met de stakeholders en hun opdrachtgevers beter informeren over risico's en 'zachte' kwesties. Hoe houdt een accountant in een stevig gesprek met de ondernemingsleiding de rug recht, zonder de relatie meteen op het spel te moeten zetten?
- **De handschoen oppakken** De 'twitterende accountants', het NIVRA en gebruikers van accountantsdiensten debatteerden over de relevantie van het accountantsberoep.

missarissen vaak moeizaam verloopt. "Accountants hebben de commissarissen vaak nooit gezien. Dan wordt communiceren heel lastig, want de basis ontbreekt."

Gerben Everts van Eumedion, de vereniging van institutionele beleggers, vindt dat accountantskantoren ook beter kunnen communiceren over zichzelf. Hij betreurt het dat Ernst & Young Nederland geen jaarverslag uitbrengt. "Je wilt een jaarverslag en een jaarrekening hebben. Dat vinden wij cruciaal. Nu bepalen wij op grond van persoonlijke contacten welk kantoor wij nemen voor een bepaalde klus."

NOvAA-voorzitter Diana Clement, naast AA ook bijna RA, herhaalde op haar eerste Accountantsdag haar pleidooi voor meer openheid van accountantskantoren. De kantoren moeten meer haast maken met transparantie en ook hun fouten durven publiceren. "Ik denk dat dat hoort bij het beroep." □